

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-11-05

Vår referens

Henrik Heyman
Utvecklingssamordnare
henrik.heyman@malmo.se

Johanna Ludvigsson
Utvecklingssamordnare
johanna.ludvigsson@malmo.se

Intern kontroll - gemensamma granskningsområden för verksamhetsår 2025 STK-2024-1428

Sammanfattning

Enligt Malmö stads reglemente för intern kontroll ska nämnder och bolagsstyrelser årligen besluta om internkontrollplan som beskriver prioriterade åtgärder och granskningar utifrån dokumenterade riskanalyser. Då kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att se till så att det finns en god intern kontroll beslutar kommunstyrelsen årligen om kommungemensamma granskningsområden med tillhörande kontroller. Gemensamma granskningsområden ger möjlighet till lärande, bidrar till att behov av samordning och systemutveckling identifieras samt minimerar risker.

De gemensamma granskningsområdena förväntas därmed bidra till kvalitetssäkring av kommunens processer utifrån ändamålsenlighet och effektivitet. I ärendet föreslås de gemensamma granskningsområden för 2025 vara bisysslor, sociala medier och välfärdsbrottslighet.

Stadskontoret kommer att ta fram konkreta anvisningar kring metod och dokumentation för respektive granskning, samt senaste tidpunkt under året för rapportering av resultatet av respektive granskning. Anvisningarna tillhandahålls förvaltningar och bolag före utgången av 2024.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen fastställer för verksamhetsåret 2025 följande kommunövergripande gemensamma granskningsområden med tillhörande kontroller: bisysslor, sociala medier och välfärdsbrottslighet.

2. Kommunstyrelsen anmodar nämnder och helägda bolag att, i den omfattning som beskrivs i ärendet, inarbeta de gemensamma granskningsområdena i sina interna kontrollplaner för verksamhetsåret 2025.
3. Kommunstyrelsen anmodar nämnder och helägda bolag att granskningar och uppföljningar av angivna granskningsområden ska göras enligt stadskontorets anvisningar.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 241111 Intern kontroll - gemensamma granskningsområden för verksamhetsår 2025

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-11-11

Kommunstyrelsen 2024-11-27

Beslutet skickas till

Arbetsmarknads- och socialnämnden (ASN)
Fritidsnämnden (FRN)
Funktionsstödsnämnden (FSN)
Förskolenämnden (FSKN)
Grundskolenämnden (GRN)
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (GVN)
Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden (HVON)
Kommunstyrelsen (KS)
Kulturnämnden (KN)
Miljönämnden (MN)
Revisorskollegiet
Servicenämnden (SN)
Stadsbyggnadsnämnden (SBN)
Tekniska nämnden (TN)
Valnämnden (VN)
Överförmyndarnämnden (ÖN)

Malmö Stadshus AB
Parkeringsövervakning i Malmö AB
MKB Fastighets AB
MINC i Sverige AB
Malmö Stadsteater AB
Malmö Live Konserthus AB
Malmö Leasing AB
Malmö Kommuns Parkerings AB
Boplats Syd AB
Malmö Energi och Hållbarhet AB

Stadskontorets handläggare

Ärendet

Syftet med intern kontroll är att nämnder och styrelser med rimlig grad av säkerhet ska fastställa att mål inom följande kategorier uppnås: effektiv verksamhetsstyrning, tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten samt efterlevnad av tillämpliga lagar, förordningar och styrdokument.

Ansvar och roller i internkontrollarbetet finns definierade i Malmö stads reglemente för intern kontroll som antogs av kommunfullmäktige den 20 december 2016. Det är nämnderna och bolagen som har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom sina verksamhetsområden. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att se till att det finns en god intern kontroll. I detta ligger ett ansvar för att organisera arbetet med intern kontroll och att bistå nämnder och bolagsstyrelser med metodstöd och övrigt stöd till utveckling samt att genom sin förvaltning fastställa kommungemensamma anvisningar.

Enligt reglementet ska nämnder och bolagsstyrelser årligen besluta om internkontrollplan som beskriver prioriterade åtgärder och granskningar utifrån dokumenterade riskanalyser. Utöver de granskningar som beslutas av respektive nämnd eller styrelse beslutar kommunstyrelsen årligen om gemensamma granskningsområden med tillhörande kontroller.

De gemensamma granskningsområdena med tillhörande kontroller ska:

- rikta sig till samtliga eller flera av kommunens nämnder eller bolag och komplettera deras egna granskningsområden i internkontrollplanen.
- avse kommungemensamma processer eller gemensamma frågor av strategisk betydelse.
- beslutas, kommuniceras och följas upp årligen genom en fastställd kommungemensam process.

Det övergripande syftet med de gemensamma granskningsområdena – liksom med all intern kontroll – är att kvalitetssäkra kommunens processer utifrån ändamålsenlighet och effektivitet.

Det finns ytterligare syften med de kommungemensamma granskningsområdena:

- Lärande - genom att de ger underlag för förbättringar i våra gemensamma processer och dels för att de bidrar till att förbättra arbetet med intern kontroll i sig, inte minst genom erfarenhetsutbyte och att goda exempel kan fångas upp och spridas.
- Förebyggande - genom att fokus hamnar på de områden som ska granskas och genom att förbättringar kan göras i löpande kontrollrutiner med utfallet av granskningarna som underlag.
- Samordning och systemförbättringar – genom att granskningsresultaten kan bidra till att identifiera behov av förbättringar i gemensamma system och rutiner.

Utöver ovan beskrivna syften ska de gemensamma granskningsområdena och kontrollerna ses som ett medel för kommunstyrelsen i dess roll som ansvarig för ledning och samordning. I förlängningen innebär det att ha uppsikt över verksamheten som bedrivs i nämnder och kommunala bolag. Mot bakgrund av ovanstående är det viktigt att de granskningsområden och kontroller som väljs upplevs som relevanta för berörda förvaltningar och bolag.

Metod för urval 2025

En riskanalys har genomförts av en arbetsgrupp bestående av tjänstepersoner, inom såväl stadskontoret som förvaltningar och bolag, med bred kompetens inom kommunens verksamheter och stödprocesser. Utifrån riskanalysen och tidigare beslut (Uppföljning av intern kontroll 2021, STK-2021-1738, samt Uppföljning av intern kontroll 2022, STK-2023-155) föreslås tre gemensamma granskningsområden med tillhörande kontroller för 2025.

Granskningarna avser:

- Bisysslor
- Sociala medier
- Valfärdsbrottslighet

Grundprincipen är att de kommungemensamma granskningarna avser samtliga nämnder och helägda bolag. Eventuella avsteg från denna princip, inklusive motivering, beskrivs i anslutning till respektive granskning nedan.

För granskningarna redogörs syfte samt vilken risk som avses. För respektive granskning beskrivs sedan kortfattat omfattning, metod och frekvens. Förvaltningar och bolag kommer att få mer detaljerade anvisningar från stadskontoret kring hur granskningarna ska gå till.

Gemensamma granskningsområden med tillhörande kontroller för 2025

1. Bisysslor

En bisyssla är i princip varje syssla som tillfälligt eller permanent utövas utanför anställningen och som inte tillhör privatlivet.

Medarbetare som har en bisyssla ska anmäla denna och lämna de uppgifter som arbetsgivaren behöver för att bedöma bisysslan. Anmälningsskyldigheten gäller inte bara bisyssla som faktiskt utövas, utan även bisyssla som medarbetaren planerar att åta sig. Arbetsgivaren kan förbjuda medarbetaren att utöva bisysslan om den kan

- inverka hindrande för arbetsuppgifterna (3 kap 8 § AB - Allmänna bestämmelser)
- innebära verksamhet som konkurrerar med arbetsgivarens (3 kap 8 § AB - Allmänna bestämmelser)

- rubba förtroendet för medarbetarens eller någon annan arbetstagares opartiskhet i arbetet eller som kan skada myndighetens anseende (7 § LOA – lagen om offentlig anställning).

Malmö stad har beslutat om riktlinjer för bisysslor. Enligt riktlinjerna ska chef medvetandegöra medarbetare om skyldigheten att anmäla eventuell bisyssla innan anställningens ingående, det vill säga redan i samband med rekrytering och därefter minst en gång per år i samband med medarbetarsamtalet. Information kan även lämnas i samband med till exempel arbetsplatsträffar. Om en redan anmäld bisyssla förändras, alternativt att medarbetarens anställning i Malmö stad förändras, behöver medarbetaren göra en ny anmälan så att bisysslan kan bedömas utifrån de nya förutsättningarna.

Arbetsgivaren kan ensidigt, i enlighet med förvaltningens delegationsordning, förbjuda bisyssla som anses förtroendeskadlig enligt 7 § LOA.

Om arbetsgivaren vill förbjuda bisyssla som anses arbetshindrande eller konkurrerande krävs först förhandling enligt 11–14 §§ lagen om medbestämmande i arbetslivet (MBL). Om medarbetaren inte upphör med bisysslan efter ett förbud kan arbetsrättsliga åtgärder komma att vidtas.

Anmälan och beslut om bisyssla ska dokumenteras och diarieföras i Malmö stads ärendehanteringssystem Platina och i personalakt enligt Arkivhandboken.

- Risk

Det finns en risk för att anställda har otillåtna bisysslor på grund av att de inte anmälts för bedömning, vilket kan leda till jävs- eller konkurrenssituationer, förtroendeskada eller att arbetsinsatsen påverkas negativt.

- Syfte med granskningen

Syftet med granskningen är att undersöka i hur stor utsträckning bisysslor anmäls, om interna rutiner i förvaltningar och bolag finns och följs, om dokumentation görs, och vad som kan behöva åtgärdas om det visar sig finnas brister.

- Omfattning, metod och frekvens

Granskningen omfattar nämnder och helägda bolag som är medlemmar i de kommunala företagens arbetsgivarorganisation Sobona, och kommer bestå av två delar som skiljer sig något mellan nämnder och bolag.

Bisysslor för anställda i kommunala bolag regleras inte i lag och omfattas inte av Malmö stads riktlinjer för bisysslor. För anställda i kommunala bolag som är medlemmar i de kommunala företagens arbetsgivarorganisation Sobona gäller AB, Allmänna bestämmelser. Bisysslor regleras i AB 3 kapitlet 8 §.

Nämnder:

- Granskning av förvaltningens interna styrdokument, rutiner och hantering genom frågor.

- Räkna antal anmälda bisysslor på ett urval arbetsplatser som motsvarar fem till tio procent, beroende av förvaltningsstorlek, av de anställda. På detta sätt kan andel med anmälda bisysslor beräknas.

Bolag:

- Granskning av bolagets interna styrdokument, rutiner och hantering genom frågor.

2. Sociala medier

Malmö stads kommunikation ska främja dialog. Debatt och dialog skapar engagemang och ger Malmöborna möjlighet till inflytande på de politiska processerna och besluten. Delaktighet är en förutsättning för en positiv utveckling av verksamheten. Sociala medier ska ses som en integrerad del av den övergripande kommunikationen och stötta vid de tillfällen där det passar.

Serviceskyldigheten enligt förvaltningslagen gäller även på sociala medier.

Frågor från enskilda på sociala medier ska således besvaras så snart som möjligt.

Motsvarande granskning har genomförts 2016, 2019 och 2022. Resultatet av den senaste granskningen indikerade ytterligare behov av förbättringsarbete och förnyad granskning (Uppföljning av intern kontroll 2022, STK-2023-155).

- Risk

Det finns en risk att sociala medier inte används i enlighet med Malmö stads riktlinjer på grund av okunskap. Om Malmö stad inte svarar inom rimlig tid på frågor och kommentarer lever vi inte upp till serviceskyldigheten i förvaltningslagen.

- Syfte med granskningen

Syftet med granskningen är att undersöka om Malmö stad hanterar sociala medier på ett ansvarsfullt sätt i enlighet med Malmö stads riktlinjer och i enlighet med tillämplig lagstiftning.

- Omfattning, metod och frekvens

Granskningen omfattar nämnder (riktlinjerna omfattar inte bolagen) som har konton på Facebook, X (tidigare Twitter) och Instagram. Granskningen innebär att kontroll ska göras huruvida frågor och kommentarer besvaras inom 24 timmar. För att kontrollera om fråga besvaras inom 24 timmar väljer förvaltningen/bolaget, det vill säga granskaren, ut enkla frågor som rör verksamheten och ställer dessa i förvaltningens/bolagets konton i sociala medier. Granskningen omfattar samtliga konton på Facebook, X (tidigare Twitter) och Instagram. Stadskontoret återkommer med instruktion för hur kontrollen ska genomföras av granskaren (förvaltningen).

3. Valfärdsbrottslighet

Valfärdsbrottslighet innebär att en aktör — organisation eller privatperson — otillbörligen utnyttjar medel från kommuner, regioner eller stat för egen vinning. Det handlar om att gemensamma medel hamnar i fel fickor och används för ändamål som de inte var avsedda för.

De vanligaste tillvägagångssätten (modus) som används för att komma i åtnjutande av kommunens medel avser vanligen olika typer av bedrägliga beteenden eller otillåten påverkan.

Bedrägliga beteenden kan handla om att medvetet, eller av oaktsamhet, lämna felaktiga uppgifter som leder till felaktig utbetalning. Det kan också handla om att ändrade förhållanden, som påverkar förutsättningar och villkor (utifrån avtal, lagar eller annan reglering) för utbetalning, inte meddelas.

Otillåten påverkan omfattar hot, våld, trakasserier och skadegörelser, men även korruption. Korruption omfattar exempelvis otillbörliga erbjudanden, jävsförhållanden eller andra intressekonflikter, det vill säga att beslut inte fattas på objektiva grunder.

Förutom att otillåtet påverka eller manipulera beslut inför utbetalning, kan även stöld och tillgrepp av egendom och kontanter vara sätt att felaktigt berika sig. Sannolikt har risken för detta minskat när användningen av kontanter blivit mindre omfattande.

Malmö stads övergripande arbete med att motverka valfärdsbrottslighet utgår från den handlingsplan som beslutades av kommunstyrelsen i augusti 2020. Sedan 2020 har medvetenhet och kunskap om problematiken ökat såväl i samhället i stort som i Malmö stad. Den ökande medvetenheten och kunskapen har inneburit utveckling av såväl lagstiftning som arbetsmetoder för att för att förebygga och upptäcka valfärdsbrottslighet. Bland annat har kommunens skyldigheter att lämna underrättelser om såväl bidragsbrott som felaktig folkbokföring skärpts.

Arbetet med att motverka, och minska sannolikheten för, att kommuns och bolagens medel hamnar i fel fickor är ständigt pågående och behöver hela tiden anpassas. Dels utifrån ny kunskap om vad vi kan, får och är skyldiga att göra för att förhindra och upptäcka, dels eftersom tillvägagångssätten hos potentiella förövare ständigt utvecklas.

- Risk

Risk för att kommunen betalar ut pengar på felaktiga grunder, på grund av bristande riskmedvetenhet utifrån att området är brett och komplext, vilket leder till såväl ekonomisk skada som förtroendeskada.

- Syfte med granskningen

Syftet med granskningen är att undersöka hur stadens förvaltningar och helägda bolag arbetar för att motverka valfärdsbrottslighet, liksom graden av ändamålsenlighet. Resultatet av granskningen kommer användas som underlag för det fortsatta, och

ständigt pågående, arbetet med att utveckla kunskap, metoder och processer inom området.

- **Omfattning, metod och frekvens**

Granskningen omfattar Malmö stads nämnder, och helägda bolag i tillämpliga delar.

Nämnder och bolag

- Granskningen genomförs genom allmänna och specifika frågor om nämndernas arbete med att motverka välfärdsbrottslighet.

Frågorna kan komma att skilja sig mellan nämnder och bolag.

Granskningen avseende välfärdsbrottslighet genomförs under våren 2025. Uppföljningsrapporter ska vara beslutade av nämnder och bolagsstyrelser, och stadskontoret tillhanda, senast 2025-05-31. Övriga granskningar, bisysslor och sociala medier, rapporteras enligt tidplan för helårsuppföljning av arbetet med intern kontroll.

Stadskontorets bedömning

Då kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att se till så att det finns en god intern kontroll beslutar kommunstyrelsen årligen om kommungemensamma granskningsområden med tillhörande kontroller.

De gemensamma granskningsområdena förväntas därmed bidra till kvalitetssäkring av kommunens processer utifrån ändamålsenlighet och effektivitet. En riskanalys har genomförts av en arbetsgrupp bestående av tjänstepersoner, inom såväl stadskontoret som förvaltningar och bolag, med bred kompetens inom kommunens verksamheter och stödprocesser. Stadskontoret föreslår att de gemensamma granskningsområdena för 2025 ska vara bisysslor, sociala medier och välfärdsbrottslighet.

Stadskontoret tar fram konkreta anvisningar kring metod och dokumentation för respektive granskning, samt senaste tidpunkt under året för rapportering av resultatet av respektive granskning. Anvisningarna tillhandahålls förvaltningar och bolag före utgången av 2024.

Ansvariga

Per-Erik Ebbeståhl Avdelningschef

Agnes Wemme Nämndsekreterare

Andreas Norbrant Stadsdirektör